

време вързали лодката си на брѣга, та като се върнатъ, да продължатъ пжтуването си. Като влѣзли въ града, тѣ пийнали повечко отъ всѣки другъ пжтъ и закъснѣли малко. Въ бързината си, тѣ забравили да развържатъ лодката си, влѣзли въ нея и започнали усилено да гребатъ, да стигнатъ на време за парахода. Какво било очудването имъ, когато се видѣли сутринята пакъ на сжщото мѣсто! Коя е причината за тѣхното закъсняване? Тъмнината. Въ тази тъмна нощъ тѣ не забелязали, че лодката имъ била вързана за брѣга. Ако пжтуваха презъ деня, на свѣтло, тѣ щѣха да видятъ, че лодката имъ е вързана, щѣха да я развържатъ и да стигнатъ на време за парахода.

И тѣй, когато нѣкой казва, че воля е нужна на съвременнитѣ хора, питамъ: тия лодкари нѣмаха ли воля? Тѣ имаха воля, но лодката имъ бѣше вързана на брѣга. Освенъ това, тѣ пжтуваха вечерь, въ тъмнина, и не знаеха условията, при които се движатъ. Религиознитѣ хора пжкъ казватъ: Господъ ще ни даде всичко, Той ще оправи работитѣ. — Вѣрно е, ние сме съгласни съ първото положение, че хората трѣбва да правятъ усилия, да се трудятъ, да приложатъ волята си; съгласни сме и съ второто положение, че Господъ ще даде всичко. Обаче, ако отидете въ нѣкоя банка, когато тя е затворена, какво ще вземете отъ нея? Или, ако, зимно време влѣзете въ плодна градина, когато всички плодове сж обрани, какво ще намѣрите тамъ? Значи, човѣкъ трѣбва да вземе предъ видъ времето, когато ще предприеме нѣкаква работа. Когато религиозниятъ, или свѣтскиятъ човѣкъ не постжпва съобразно законитѣ на природата, това показва, че той е неразуменъ човѣкъ, има високо мнение за себе си и казва: Ще се наредятъ работитѣ! Нѣма защо да се безпокоимъ, добъръ е Господъ! Да, работитѣ се нареждатъ, но какъ? Направишъ една кжща, безъ да предвидишъ, доколко срѣдствата ти ще стигнатъ; объркашъ смѣткитѣ си и се виждашъ принуденъ да я продадешъ. Следъ това казвашъ: Нареди се работата! — Нареди се работата, но следъ като хората взеха кжщата ти. Качвашъ се на една кола, която срѣдъ пжтя се счупва; ти оставашъ на половината пжтъ и казвашъ: Нареди се работата. Тръгвашъ на пжтъ, но разбойници те хващатъ и обиратъ. — Нареди се работата! Обаче, има и другъ начинъ за нареждане на работитѣ. Имашъ да давашъ нѣкому голѣма сума. Дойде при тебе приятельтъ ти, отвори кесията, плати дълга ти вмѣсто тебе — нареди се рабо-